

InterregΜε τη συγχρηματοδότηση
της ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**Ελλάδα – Κύπρος****Οδηγός Υλοποίησης Προγράμματος και Πράξεων****INTERREG VI-A: Ελλάδα – Κύπρος 2021-2027****CCI: 2021TC16RFCB047****Τμήμα Α: Επισκόπηση Προγράμματος**Έκδοση 1.1
Οκτώβριος 2023

Πίνακας Εκδόσεων

Αρ. Έκδοσης	Ημερομηνία Έκδοσης	Αντικείμενο Τροποποίησης

Πίνακας Περιεχομένων

Ορισμοί	4
Σκοπός και περιεχόμενο του Οδηγού Υλοποίησης του Προγράμματος και Πράξεων .	7
Κανονιστικό Πλαίσιο	9
ΤΜΗΜΑ Α: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	11
Εισαγωγή	11
Δομές Διαχείρισης Προγράμματος	11
i)Επιτροπή Παρακολούθησης	11
ii)Διαχειριστική Αρχή.....	12
iii)Εθνικές Αρχές	12
iv)Κοινή Γραμματεία	13
v)Γραφείο Πληροφόρησης (Κύπρος)	13
vi)Λογιστική Αρχή (Λ.Α.).....	14
vii)Αρχή Ελέγχου και ο κατάλογος των φορέων που έχουν οριστεί να εκτελούν καθήκοντα ελέγχου (μέλη της Ομάδας Ελεγκτών-GoA).....	14
Κύριοι στόχοι του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A	15
Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027.....	16
Επιλέξιμη περιοχή του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027	17
Επίσημη γλώσσα του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027	18
Προτεραιότητες και Ειδικοί Στόχοι του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027.....	19
Χρηματοδοτικές ρυθμίσεις σε επίπεδο Προγράμματος.....	22
Αποδέσμευση της συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ.....	22
Κρατικές ενισχύσεις και καθεστώς "ήσσονος σημασίας"	23
Σύγκρουση συμφερόντων	27
Πολιτική καταπολέμησης της απάτης (Anti-fraud policy)	27
Προστασία Προσωπικών Δεδομένων (GDPR).....	29

Ορισμοί

Ανάκτηση – Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.

Αρχή Ελέγχου (ΑΕ) – Ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος Συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η ΑΕ είναι υπεύθυνη για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στα άρθρα 48 του κανονισμού 1059/2021 και 77 του κανονισμού 1060/2021 και θα επικουρείται από ομάδα ελεγκτών (GoA), που θα αποτελείται από έναν εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος στο Πρόγραμμα Συνεργασίας.

Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό – Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί σε ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

Δημοσιονομική Διόρθωση (ΔΔ) – Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της ενωσιακής ή και εθνικής συμμετοχής σε ένα έργο ή πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από το Πρόγραμμα, η οποία είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται.

Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ) – Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που ορίζεται από τα Κράτη Μέλη, υπεύθυνη για τη διαχείριση και την εφαρμογή του Προγράμματος Συνεργασίας, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, εκτελώντας τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 72 του Κανονισμού 1060/2021 και στο άρθρο 46 του Κανονισμού 1059/2021.

Δικαιούχοι Πράξης (ΔΕ) - Δικαιούχοι που συμμετέχουν σε μια πράξη ως εταίροι.

Δικαιούχος – Δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, που έχει την ευθύνη για την έναρξη ή για την έναρξη και την υλοποίηση πράξεων. Ο φορέας που συμμετέχει στην Πράξη, ο οποίος αναλαμβάνει τη συνολική ευθύνη για την εφαρμογή και την υλοποίηση ολόκληρου της Πράξης, ονομάζεται **Επικεφαλής Εταίρος (ΕΕ)** και αντιστοιχεί στον όρο που χρησιμοποιείται στο άρθρο 26 του κανονισμού 1059/2021.

Εθνική Αρχή (ΕΑ) - Ο φορέας που υποστηρίζει τη δραστηριότητα της ΔΑ για την εφαρμογή του Προγράμματος στη συμμετέχουσα χώρα.

Εθνική Συγχρηματοδότηση (ΕΣ) - Η μη ενωσιακή συνεισφορά στον προϋπολογισμό των Πράξεων, που παρέχεται είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό κάθε συμμετέχουσας χώρας είτε ως ίδια συνεισφορά από τους δικαιούχους της πράξης.

Ελεγκτές – Φορείς ή πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για τον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας των δαπανών που δηλώνονται από κάθε δικαιούχο που συμμετέχει στην πράξη, σύμφωνα με το άρθρο 46 του Καν. 1059/2021.

Επιτροπή Παρακολούθησης (Επ.Πα.) - Τα κράτη μέλη συγκροτούν την Επιτροπή Παρακολούθησης για κάθε Πρόγραμμα Συνεργασίας, σύμφωνα με τους σχετικούς κανονισμούς. Η Επ.Πα. εκτελεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο άρθρο 28 του κανονισμού 1059/2021.

ΕΟΕΣ – Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας, νομική οντότητα, που ιδρύεται εντός της περιοχής της Ένωσης σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις του Κανονισμού 1302/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ο οποίος τροποποιεί τον Κανονισμό 1082/2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ)

Κοινή Γραμματεία (ΚΓ) – Το όργανο που συγκροτείται από τη ΔΑ μετά από διαβούλευση με τα κράτη μέλη που εκπροσωπούνται στην περιοχή του προγράμματος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 46 του Κανονισμού 1059/2021, για να επικουρεί τους φορείς του προγράμματος (ΔΑ, ΛΑ, ΑΕ) στην εκτέλεση των αντίστοιχων καθηκόντων τους.

Λογιστική Αρχή (ΛΑ) – Εθνική, περιφερειακή ή τοπική δημόσια αρχή ή φορέας, που ορίζεται από τα κράτη μέλη, για την πιστοποίηση των δηλώσεων δαπανών και των αιτήσεων πληρωμής πριν από την αποστολή τους στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, η ΛΑ εκτελεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 76 του Καν. 1060/2021.

Μνημόνιο Συνεργασίας (ΜΣ) - Συμπληρωματική συμφωνία μεταξύ των φορέων του Προγράμματος, που καλύπτει συγκεκριμένες απαιτήσεις και εναρμονίζει τις γενικές διαδικασίες του προγράμματος με τις ιδιαίτερες εθνικές απαιτήσεις.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) – Το σύστημα παρακολούθησης για την καταγραφή και αποθήκευση, σε ηλεκτρονική μορφή, των λογιστικών εγγραφών για κάθε Πράξη στο πλαίσιο του Προγράμματος Συνεργασίας.

Παρατυπία - Κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, η οποία προκύπτει από πράξη ή παράλειψη οικονομικού φορέα και ζημιώνει ή ενδέχεται να ζημιώσει τον προϋπολογισμό της Ένωσης με καταλογισμό αδικαιολόγητων δαπανών στον εν λόγω προϋπολογισμό.

Πράξη - Έργο, σύμβαση, δράση ή ομάδα έργων που επιλέγεται από τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος ή υπό την ευθύνη της και συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος.

Πρόγραμμα Συνεργασίας (ΠΣ) – Έγγραφο που υποβάλλεται από τα Κράτη Μέλη και εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το οποίο καθορίζει μια αναπτυξιακή στρατηγική με ένα συνεκτικό σύνολο προτεραιοτήτων, η οποία θα υλοποιηθεί με τη

βοήθεια ενός Ταμείου ή, στην περίπτωση του INTERREG VI-A "Ελλάδα-Κύπρος" 2021-2027, με τη βοήθεια του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Συνεισφορά ΕΕ - Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μιας πράξης που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σκοπός και περιεχόμενο του Οδηγού Υλοποίησης του Προγράμματος και Πράξεων

Σκοπός του παρόντος Οδηγού είναι να παράσχει στους ενδιαφερόμενους και στους δυνητικούς δικαιούχους πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα, όσον αφορά τη γενική στρατηγική και τους στόχους του, τη δομή διαχείρισης και τις περαιτέρω ρυθμίσεις υλοποίησης του Προγράμματος και των πράξεων. Ο Οδηγός δεν αναπαράγει το έγγραφο του Προγράμματος Συνεργασίας, αλλά πρέπει να μελετάται σε συνδυασμό με αυτό, καθώς αναλύει περαιτέρω την υλοποίηση του Προγράμματος.

Ο Οδηγός Υλοποίησης του Προγράμματος και Πράξεων αποτελεί συστατικό στοιχείο της Αίτησης Χρηματοδότησης όλων των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, οι οποίες περιγράφουν λεπτομερώς και εστιάζουν στην υλοποίηση συγκεκριμένων προτεραιοτήτων ή/και Ειδικών Στόχων του Προγράμματος.

Η μεγάλη πρόκληση στη διαχείριση και υλοποίηση διασυνοριακών προγραμμάτων είναι η επίτευξη κοινής αντίληψης, μεταξύ πολλών δικαιούχων του Προγράμματος, των σχετικών κανόνων και των απαιτήσεων για όλα τα μέρη που εμπλέκονται σε κάθε στάδιο της διαχείρισης και του ελέγχου της πράξης, από την ανάπτυξη, τη σύναψη συμβάσεων, την υλοποίηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση των δαπανών, μέχρι το κλείσιμο της πράξης. Για να επιτευχθεί κοινή αντίληψη, είναι σημαντικό να αναπτυχθούν λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές και διευκρινίσεις για θέματα του Προγράμματος Συνεργασίας, που αφορούν τους δυνητικούς δικαιούχους Πράξεων.

Ο Οδηγός στοχεύει ειδικά στην επιτυχή διαχείριση και υλοποίηση διασυνοριακών Πράξεων, παρέχοντας περαιτέρω ή/και συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις που προβλέπονται στις:

- διατάξεις εφαρμογής των Προγραμμάτων Interreg, όπως εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,
- στην Στρατηγική Επικοινωνίας που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 5 του ΠΣ,
- στην Αίτηση Χρηματοδότησης για κάθε πρόσκληση,
- στη Συμφωνία Εταιρικής Συνεργασίας

Το περιεχόμενο του Οδηγού ισχύει για όλα τις πράξεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027, είτε πρόκειται για κοινά έργα, είτε για μικρά έργα, είτε για στρατηγικά έργα.

Οι πληροφορίες που παρέχονται με το παρόν θα βελτιώνονται και θα επικαιροποιούνται, όποτε απαιτείται, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του Προγράμματος. Θα παρέχεται επίσης ειδική βοήθεια στους δικαιούχους από την Κοινή Γραμματεία του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 σε συνεχή βάση.

Επιπλέον, οι δικαιούχοι καλούνται να μελετήσουν τις πολιτικές και τα εθνικά, περιφερειακά και τοπικά Προγράμματα, που υπάρχουν σε τομείς σχετικούς με τις

δραστηριότητες της πράξης τους (Τομεακά και Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, τοπικές πολιτικές κ.λπ.). Ο κύριος στόχος είναι να προωθηθούν οι συνέργειες και να αποφευχθεί ο πολλαπλασιασμός μεμονωμένων πρωτοβουλιών. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Προγράμματος στη διεύθυνση <https://greece-cyprus.eu/> και στον ιστότοπο <https://eufunds.com.cy/>

Κανονιστικό Πλαίσιο

Το Πρόγραμμα Συνεργασίας "Interreg VI-A Ελλάδα – Κύπρος 2021-2027" έχει σχεδιαστεί στο πλαίσιο του στόχου της διασυνοριακής συνεργασίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), επομένως το Πρόγραμμα θα εφαρμοστεί πρωτίστως σύμφωνα με τους κανονισμούς του ΕΤΠΑ.

Τα κυριότερα έγγραφα αναφοράς στον Οδηγό Υλοποίησης του Προγράμματος και Πράξεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 είναι τα εξής:

- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τον καθορισμό κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+, το Ταμείο Συνοχής, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας, και δημοσιονομικών κανόνων για τα εν λόγω Ταμεία και για το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Χρηματοδοτική Στήριξη της Διαχείρισης των Συνόρων και την Πολιτική των Θεωρήσεων. (εφεξής Γενικός Κανονισμός (Γεν.Κ))
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1059 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» (INTERREG) ο οποίος υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης (Κανονισμός INTERREG)
- Ο κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) 240/2014 σχετικά με τον ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων
- Ο Νόμος 4914/2022 "Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας «Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε.» και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 61/Α/21-03-2022)
- Η Υπουργική Απόφαση 3411/16-01-2023 (ΦΕΚ 183/Β/18-01-2023) "Σκοπός, αρμοδιότητες και εσωτερική διάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Interreg 2021-2027 του άρθρου 9 και της παρ. 8 του άρθρου 65 του Ν. 4914/2022 και των Κοινών Γραμματειών των Προγραμμάτων Interreg του άρθρου 11 του ίδιου Νόμου".
- Η Υπουργική Απόφαση 45820/17-05-2023 (ΦΕΚ 3281/Β/17-05-2023) «Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, διαδικασία ελέγχου δημοσίων συμβάσεων και διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων των δικαιούχων πράξεων των Προγραμμάτων INTERREG 2021-2027»"
- Το Πρόγραμμα Συνεργασίας Interreg VI-A "Ελλάδα - Κύπρος 2021 - 2027", όπως εγκρίθηκε με την Εκτελεστική Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής C(2022) 6577/08-09-2022 για την έγκριση της στήριξης του Προγράμματος Συνεργασίας "(Interreg VI-A) Ελλάδα-Κύπρος" από

το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης στο πλαίσιο του στόχου της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (Interreg) στην Ελλάδα και Κύπρο.

- Σύμβαση χρηματοδότησης όπως αυτή δημοσιεύεται με την εκάστοτε προκήρυξη Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων

- Συμφωνία εταιρικής συνεργασίας όπως αυτή δημοσιεύεται με την εκάστοτε προκήρυξη Πρόσκλησης Υποβολής Προτάσεων

Προτείνεται στους δικαιούχους να συμβουλευούνται την ισχύουσα κοινοτική και εθνική νομοθεσία, η οποία δεν αναφέρεται ρητά στο παρόν έγγραφο.

ΤΜΗΜΑ Α: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Εισαγωγή

Το πρώτο τμήμα του Οδηγού Υλοποίησης Προγράμματος και Πράξεων παρέχει στους ενδιαφερόμενους φορείς και στους δυνητικούς δικαιούχους πληροφορίες σχετικά με το Πρόγραμμα, συγκεκριμένα τις δομές διαχείρισης, τις προτεραιότητες και τους Ειδικούς Στόχους του Προγράμματος, την επιλέξιμη περιοχή και την επίσημη γλώσσα.

Δομές Διαχείρισης Προγράμματος

Οι δομές εφαρμογής και οι διαδικασίες που παρατίθενται κατωτέρω συμφωνούνται μεταξύ των Κρατών Μελών του Προγράμματος προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και ισορροπημένη διαχείριση του Interreg VI-A Ελλάδα – Κύπρος 2021-2027.

Οι δομές του Προγράμματος βασίζονται στις ακόλουθες γενικές αρχές:

- αποδοτικές και αποτελεσματικές δομές,
- σαφής καθορισμός των καθηκόντων και των αρμοδιοτήτων,
- ισορροπία μεταξύ των δομών σε εθνικό και διασυνοριακό επίπεδο,
- σεβασμός της αρχής της εταιρικής σχέσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 8 του Γενικού Κανονισμού

Η διαχείριση και η υλοποίηση του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα – Κύπρος 2021-2027 βασίζεται στη δομή που ισχύει για ένα πρόγραμμα συνεργασίας και περιγράφεται λεπτομερέστερα στο έγγραφο του Προγράμματος Συνεργασίας.

Συνοπτικά, οι ακόλουθοι φορείς αποτελούν τις δομές διαχείρισης του Προγράμματος:

i) Επιτροπή Παρακολούθησης

Η **Επιτροπή Παρακολούθησης (ΕπΠα)** του Προγράμματος Συνεργασίας INTERREG VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 συγκροτείται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 και 29 του Κανονισμού (ΕΕ) 1059/2021. Η σύνθεσή της αποφασίζεται από τα συμμετέχοντα Κράτη Μέλη, λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τελευταία εκπροσωπούνται ισότιμα και τηρώντας την αρχή της εταιρικής σχέσης στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των πράξεων σε όλα τα στάδια υλοποίησης του προγράμματος. Αποτελείται από εκπροσώπους των δύο Κρατών Μελών και εξασφαλίζει την ισόρροπη εκπροσώπηση των σχετικών αρχών και φορέων της περιοχής

παρέμβασης. Εκπρόσωποι των οικείων Εθνικών Αρχών, περιφερειακών και τοπικών δημόσιων αρχών, οικονομικών και κοινωνικών εταιρών δύνανται να είναι μέλη. Η ΕπΠα συμπροεδρεύεται από ελληνικής πλευράς, από τον Ειδικό Γραμματέα Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ή εκπρόσωπό του και από τη Κυπριακή πλευρά από το Γενικό Διευθυντή της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών ή εκπρόσωπό του.

Η Επ.Πα ασκεί τα καθήκοντα του άρθρου 30 του Κανονισμού (ΕΕ) 1059/2021 και η λειτουργία της διέπεται από τον εγκεκριμένο Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας της.

ii) Διαχειριστική Αρχή

Η **Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ)** του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 είναι η Ειδική Υπηρεσία INTERREG 2021-2027 (Λεωφόρος Γεωργικής Σχολής 65, 57001 Πυλαία, Θεσσαλονίκη, www.interreg.gr). Υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, το οποίο λειτουργεί ως Εθνική Αρχή από ελληνικής πλευράς.

Η ΔΑ είναι υπεύθυνη για το συντονισμό της κατάρτισης του Προγράμματος Συνεργασίας, την υποβολή του προς έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τη συνολική διαχείριση της υλοποίησης, τη σύνταξη και διαβίβαση της τελικής έκθεσης επιδόσεων προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την έγκριση οδηγιών υλοποίησης και ορισμένων τροποποιήσεων των πράξεων.

iii) Εθνικές Αρχές

Η Εθνική Αρχή του Κράτους Μέλους που συμμετέχει στο Πρόγραμμα Συνεργασίας υποστηρίζει τη ΔΑ στη διαχείριση και την εφαρμογή του Προγράμματος. Η Εθνική Αρχή συμμετέχει στην εκπόνηση του Προγράμματος Συνεργασίας, εξασφαλίζει το ποσοστό της οικείας εθνικής συγχρηματοδότησης, διαχειρίζεται τη διαδικασία επαλήθευσης των δαπανών των δικαιούχων και διενεργεί ελέγχους ποιότητας της υλοποίησης των Πράξεων στην επικράτεια της.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ	ΦΟΡΕΑΣ	ΔΙΕΥΘΥ ΝΣΗ	ΙΣΤΟΣΕΛ ΙΔΑ
ΕΛΛΑΔΑ	Ειδική Γραμματεία Προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού	Νίκης 5-7 10563 Αθήνα	https://www.mindev.gov.gr/genikes-eidikes-grammateies/

	Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής		
ΚΥΠΡΟΣ	Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών	Βύρωνος 29, 1409 Λευκωσία	https://www.mof.gov.cy/mof/dg-growth/dggrowth.nsf/

iv) Κοινή Γραμματεία

Η **Κοινή Γραμματεία (ΚΓ)** του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 εδρεύει στη Θεσσαλονίκη, Λεωφόρος Γεωργικής Σχολής 65, 57001 Πυλαία, Θεσσαλονίκη, ιστοσελίδα: www.greece-cyprus.eu.

Η ΚΓ στελεχώνεται με προσωπικό και από τις δύο συμμετέχουσες χώρες. Η ΚΓ αποτελεί τον άμεσο σύνδεσμο με τους δυνητικούς και πραγματικούς δικαιούχους, παρέχοντας καθοδήγηση σχετικά με την προετοιμασία, την υλοποίηση των πράξεων και την υποβολή των απαιτούμενων αναφορών. Η ΚΓ συμμετέχει στη διαδικασία αξιολόγησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία που έχει εγκριθεί από την ΕπΠα, και επικουρεί τη ΔΑ, την ΕπΠα, τη ΛΑ και την ΑΕ κατά την εκτέλεση των αντίστοιχων καθηκόντων τους με τη συλλογή, τον έλεγχο και την προετοιμασία σχεδίων αποφάσεων, αιτήσεων πληρωμής, προβλέψεων πληρωμών κ.α. Η ΚΓ εγκρίνει μικρές αλλαγές στο περιεχόμενο των Πράξεων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης (βλ. τμήμα 3.6.2 του παρόντος Οδηγού). Οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της ΚΓ ορίζονται αναλυτικά στον Εσωτερικό Κανονισμό λειτουργίας της.

v) Γραφείο Πληροφόρησης (Κύπρος)

Το **Γραφείο Πληροφόρησης**, είναι αρμόδιο:

- να παρέχει υποστήριξη στους δικαιούχους από τη Κυπριακή πλευρά κατά την προετοιμασία των προτάσεων και καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης των πράξεων,
- να υλοποιεί δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας σε συνεργασία με την ΚΓ.
- να υποστηρίζει τις δραστηριότητες της ΚΓ/ΔΑ/Εθνικής Αρχής, όπως απαιτείται.

Το **Γραφείο Πληροφόρησης** στελεχώνεται με ένα άτομο. Η ταχ. δ/νση του Γραφείου Πληροφόρησης είναι η παρακάτω:

Γραφείο Πληροφόρησης (Κύπρος)	Βύρωνος 29, 1409 Λευκωσία
---	---------------------------

vi) **Λογιστική Αρχή (Λ.Α.)**

Η Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων» (η Λογιστική Αρχή (ΛΑ) του Προγράμματος) αποτελεί διοικητικό τμήμα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων και Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Η ΛΑ είναι υπεύθυνη για την πιστοποίηση των δηλώσεων δαπανών και των αιτήσεων πληρωμής πριν από την αποστολή τους στην Επιτροπή. Στο πλαίσιο αυτό, η ΛΑ εκτελεί τα καθήκοντα που προβλέπονται στο άρθρο 47 του κανονισμού 1059/2021 και στο άρθρο 14 του Νόμου 4914/2022 (ΦΕΚ 61/21-3-2022), Κεφάλαιο Α "Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2021-2027".

vii) **Αρχή Ελέγχου και ο κατάλογος των φορέων που έχουν οριστεί να εκτελούν καθήκοντα ελέγχου (μέλη της Ομάδας Ελεγκτών-GoA)**

Η **Αρχή Ελέγχου (ΑΕ)** του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 είναι η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ) - Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής (Γενικό Λογιστήριο του Κράτους) στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Η ΑΕ είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του Προγράμματος Συνεργασίας και επικουρείται από την **Ομάδα Ελεγκτών (GoA)** που αποτελείται από εκπροσώπους των αρμόδιων αρχών των Κρατών Μελών. Η GoA διενεργεί ελέγχους στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου που σχετίζεται με την υλοποίηση Πράξεων από τους Κύπριους δικαιούχους. Η ΑΕ εγκρίνει και εκτελεί ετήσια σχέδια ελέγχων στους δικαιούχους και τις διαχειριστικές δομές και μπορεί να επιβάλλει δημοσιονομικές διορθώσεις σε περιπτώσεις παραβίασης της νομοθεσίας της ΕΕ, της εθνικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις και των κανόνων υλοποίησης του Προγράμματος.

Μέλη της ομάδας ελεγκτών (GoA)

Αρχή/οργανισμός που έχει οριστεί ως υπεύθυνος για την εκτέλεση	Όνομα Αρχής	Επικεφαλής της αρχής
---	--------------------	-----------------------------

ελεγκτικών καθηκόντων στα κράτη μέλη		
Ελλάδα	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους/ Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών	Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικού Ελέγχου
Κύπρος	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου

Οι επαληθευτές για τις διαχειριστικές επαληθεύσεις και ο κατάλογος των φορέων που έχουν οριστεί για τη διενέργεια ελέγχων (εξουσιοδοτημένοι επαληθευτές στα κράτη μέλη)

Εξουσιοδοτημένοι επαληθευτές στα κράτη μέλη

Αρχή/οργανισμός που έχει οριστεί να εκτελεί καθήκοντα επαληθεύσεων στα κράτη μέλη	Ονομασία της αρχής/του συντονιστικού φορέα ελέγχου	Επικεφαλής της αρχής	Περιγραφή του συστήματος ελέγχου
Ελλάδα: Ειδική Υπηρεσία Interreg 2021-2027, Μονάδα Γ	Μονάδα Γ: Μονάδα Διαχειριστικών Επαληθεύσεων	Κ. Χριστοδούλου (Προϊστάμενος Μον. Γ)	Κεντρικό σύστημα επαληθευτών.
Κύπρος	Διεύθυνση Επαληθεύσεων και Πιστοποίησης, Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας	κα. Σταύρη Ττόφα	Αποκεντρωμένο σύστημα επαληθευτών

Κύριοι στόχοι του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A

Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Συνεργασίας ως σημαντικότερες και επιτακτικότερες ανάγκες αναδείχθηκαν η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, η εξοικονόμηση ενέργειας και η χρήση ΑΠΕ, η κυκλική οικονομία, η ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και η υποστήριξη και ανάπτυξη του τουρισμού, τομέας ο οποίος έχει πληγεί ιδιαίτερα από τις συνέπειες της πανδημίας. Μεταξύ άλλων αναδείχθηκε και η ανάγκη βελτίωσης του αστικού περιβάλλοντος και της ενίσχυσης της προσβασιμότητας, δεδομένου και του νησιωτικού χαρακτήρα της περιοχής παρέμβασης

Η νησιωτικότητα ως βασικό και κοινό χαρακτηριστικό της περιοχής παρέμβασης, καθορίζει σε σημαντικό βαθμό τις ιδιαιτερότητες αλλά και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζει το σύνολο της περιοχής παρέμβασης. Το Πρόγραμμα θα προσεγγίσει το ζήτημα της νησιωτικότητας εστιάζοντας, κατά προτεραιότητα, στα χαρακτηριστικά που μπορούν να αποτελέσουν ευκαιρία και εφάληριο για ανάπτυξη, έλξη επισκεπτών και κατοίκων και σημεία επαφής με άλλες ευρωπαϊκές περιοχές και κοινότητες.

Στις παρεμβάσεις που θα υποστηριχθούν από το Πρόγραμμα, προτεραιοποιούνται αυτές που γίνονται σε τομείς υστέρησης της διασυνοριακής περιοχής, όπως αναδείχθηκαν από την ανάλυση της περιοχής, την εμπειρία από τις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους και τη δημόσια διαβούλευση, δράσεις που κρίνεται πως θα έχουν τη μέγιστη ωφέλεια και προστιθέμενη αξία, ιδίως υλοποιούμενες σε διασυνοριακό επίπεδο.

Επιλέξιμη περιοχή του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027

Η περιοχή διασυνοριακής συνεργασίας του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 περιλαμβάνει, για την Ελλάδα τρεις Περιφέρειες (Περιφέρεια Κρήτης, Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου), ενώ για την Κυπριακή Δημοκρατία, το σύνολο της χώρας.

Περιφέρειες NUTS II	Περιφέρειες NUTSIII
CY00-Κύπρος (Κύπρος)	CY000-Κύπρος (Κύπρος)
EL41-Βόρειο Αιγαίο (Voreio Aigaio)	EL 411-Λέσβος (Lesvos)
	EL412-Σάμος (Samos)
	EL 413-Χίος (Chios)
EL42-Νότιο Αιγαίο(Notio Aigaio)	EL421-Δωδεκάνησα (Dodekanisos)
	EL422 -Κυκλάδες (Kyklades)
EL 43-Κρήτη (Kriti)	EL431 -Ηράκλειο (Irakleio)
	EL432 -Λασιθί (Lasithi)
	EL433 -Ρεθύμνη (Rethymni)
	EL434 -Χανιά (Chania)

Πίνακας 1: Επιλέξιμες περιφέρειες στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργασίας Interreg V-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027

Η περιοχή του Προγράμματος, βρίσκεται σε πλεονεκτική γεωγραφική θέση στο χώρο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, καθώς συνδέει την περιοχή της Ευρώπης με τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, ενώ αποτελεί την πύλη εισόδου-εξόδου της ΕΕ σε τρίτες χώρες. Επίσης, κατέχει ιδιαίτερα σημαντική θέση, όσον αφορά την ανάπτυξη των σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα υπόλοιπα κράτη της Μεσογείου στο πλαίσιο της Ευρω-Μεσογειακής συνεργασίας και κομβική θέση στο πλαίσιο της ανάπτυξης της «θαλάσσιας λεωφόρου» της Νότιο-Ανατολικής Ευρώπης.

Επίσημη γλώσσα του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027

Επίσημη γλώσσα της προγράμματος είναι η ελληνική γλώσσα. Κάθε έγγραφο ή απόφαση που θα εκδίδεται από την ΕΥ θα συντάσσεται στην ελληνική γλώσσα.

Προτεραιότητες και Ειδικοί Στόχοι του Προγράμματος Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027

Το Πρόγραμμα Συνεργασίας INTERREG VI-A Ελλάδα – Κύπρος 2021-2027 θα υποστηρίξει Πράξει, πρωτοβουλίες και πολιτικές σύμφωνα με τις προτεραιότητες και τους ειδικούς στόχους που θέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πολιτική Συνοχής.

Με γνώμονα τις ανάγκες της διασυνοριακής περιοχής που υπογράμμισε ο δημόσιος διάλογος, τις χαρτογραφημένες προκλήσεις που απορρέουν από αυτές και την πραγματοποιηθείσα ανάλυση SWOT, **το Πρόγραμμα θα συμβάλει σε μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη, σε μια πιο κοινωνική και χωρίς αποκλεισμούς Ευρώπη καθώς και στη μεγαλύτερη ασφάλεια στην Ευρώπη, αποτελώντας έτσι έναν ισχυρό μοχλό ανάπτυξης της διασυνοριακής περιοχής συνεργασίας και για την περίοδο 2021-2027.**

Οι Προτεραιότητες που τίθενται στο πλαίσιο του Προγράμματος αφορούν:

1. Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με αποδοτική πράσινη ενέργεια, πρόληψη των κινδύνων και μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου
2. Προώθηση της κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης μέσω της ενίσχυσης του πολιτισμού, του βιώσιμου τουρισμού και της κοινωνικής οικονομίας
3. Μεγαλύτερη ασφάλεια και προστασία στην περιοχή παρέμβασης, μέσω της αποτελεσματικότερης ένταξης προσφύγων και μεταναστών.

Πιο συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα μέσα από στοχευμένες επενδύσεις συνολικού ύψους 57,48 εκ. ευρώ επιδιώκει την:

- ✓ Ε.Σ. 2.1. Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης και μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- ✓ Ε.Σ. 2.4. Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης του κινδύνου καταστροφών, της ανθεκτικότητας, λαμβάνοντας υπόψη προσεγγίσεις που βασίζονται στο οικοσύστημα
- ✓ Ε.Σ. 2.7. Ενίσχυση της προστασίας και της διατήρησης της φύσης, της βιοποικιλότητας και των πράσινων υποδομών, μεταξύ άλλων σε αστικές περιοχές, και μείωση όλων των μορφών ρύπανσης
- ✓ Ε.Σ. 4.3. Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, νοικοκυριών με χαμηλό εισόδημα και μειονεκτουσών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με ειδικές ανάγκες, μέσω ολοκληρωμένων δράσεων που περιλαμβάνουν υπηρεσίες στέγασης και κοινωνικές υπηρεσίες
- ✓ Ε.Σ. 4.6. Ενίσχυση του ρόλου του πολιτισμού και του βιώσιμου τουρισμού στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική καινοτομία

✓Ε.Σ.Ι. 7.3. Προστασία και οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση των υπηκόων τρίτων χωρών.

Πίνακας 2: Ανάλυση προϋπολογισμού ανά Προτεραιότητα.

A/A	Προτεραιότητα	Προϋπολογισμός ανά Προτεραιότητα (€)	Συμμετοχή ΕΤΠΑ (€)	Εθνική Συμμετοχή (€)
1	Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με αποδοτική πράσινη ενέργεια και μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου	34.493.410	27.594.728	6.898.682
2	Προώθηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης μέσω της ενίσχυσης του πολιτισμού, του βιώσιμου τουρισμού και της κοινωνικής οικονομίας	20.121.157	16.096.925	4.024.232
3	Μεγαλύτερη ασφάλεια και προστασία στην περιοχή παρέμβασης μέσω της αποτελεσματικότερης ένταξης προσφύγων και μεταναστών	2.874.452	2.299.561	574.891

Χρηματοδοτικές ρυθμίσεις σε επίπεδο Προγράμματος

Το Πρόγραμμα Συνεργασίας Interreg VI-A Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027 εγκρίθηκε στις **08 Σεπτεμβρίου 2022** από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχει συνολικό προϋπολογισμό **57.489.019,00€** εκ των οποίων **45.991.214,00€** (80%) προέρχονται από το ΕΤΠΑ και **11.497.805,00 €** (20%) αποτελούν εθνική συμμετοχή των συμμετεχουσών χωρών. Τα ποσοστά ΕΤΠΑ και εθνικής συγχρηματοδότησης είναι κοινά και για τις δύο χώρες.

Συνεισφορά ΕΤΠΑ

Όλες οι Πράξεις που θα εγκριθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος θα χρηματοδοτηθούν από το ΕΤΠΑ σε ποσοστό έως 80%.

Εθνική συνεισφορά

Ο υπόλοιπος προϋπολογισμός (τουλάχιστον 20%) καλύπτεται από την εθνική συμμετοχή κάθε δικαιούχου της Πράξης. Η εθνική συμμετοχή δύναται να καλυφθεί από την κρατική συνεισφορά ή/και από άλλη συνεισφορά (περιφερειακή/τοπική/ίδια πηγή) του δικαιούχου της Πράξης.

Κάθε Κράτος Μέλος δύναται να εφαρμόζει διαφορετικό σύστημα για την παροχή της εθνικής συμμετοχής.

Αποδέσμευση της συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απαιτεί από το Πρόγραμμα να δαπανάται κάθε ετήσια συγχρηματοδότηση του ΕΤΠΑ εντός των τριών ετών από την προϋπολογισθείσα δέσμευση. Αυτό σημαίνει ότι η συγχρηματοδότηση του ΕΤΠΑ που δεν αιτείται εγκαίρως από την Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (Λογιστική Αρχή) στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδεσμεύεται αυτόματα από τον προϋπολογισμό του Προγράμματος και συνεπώς χάνεται.

Η ανωτέρω αρχή που περιγράφεται είναι ο λεγόμενος "κανόνας n+3", όπου το "n" αντιπροσωπεύει το έτος κατά το οποίο δεσμεύτηκε η συγχρηματοδότηση και το "+3" αναφέρεται στο χρονικό διάστημα (σε έτη) κατά το οποίο πρέπει να δαπανηθεί η συγχρηματοδότηση.

Για τις Πράξεις που συγχρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Ελλάδα-Κύπρος 2021-2027, η αυτόματη αποδέσμευση έχει θεμελιώδεις επιπτώσεις. Οι αιτήσεις πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή βασίζονται στις δηλωμένες και πιστοποιημένες δαπάνες που υποβάλλονται για κάθε Πράξη, επομένως εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις οικονομικές επιδόσεις των Πράξεων. Σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποδεσμεύσει τη

συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ και εφόσον η αποδέσμευση δεν μπορεί να καλυφθεί με άλλο τρόπο, η συγχρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ των εν εξελίξει Πράξεων πρέπει να μειωθεί.

Μετά την επίσημη ενημέρωση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με το ποσό που πρέπει να αποδεσμευτεί από τους πόρους του προγράμματος του έτους "n" ή μετά από επίσημο αίτημα της Επιτροπής Παρακολούθησης για μείωση της συγχρηματοδότησης ΕΤΠΑ για Πράξεις με σημαντική καθυστέρηση, η ΔΑ/ΚΓ υπολογίζει το ποσό που πρέπει να αποδεσμευτεί από τα πόρους του Προγράμματος και των Πράξεων και αξιολογεί τις περιπτώσεις για τις οποίες μπορεί να ανασταλεί η εν λόγω διαδικασία αποδεσμεύσεων.

Κρατικές ενισχύσεις και καθεστώς "ήσσοнос σημασίας"

Έννοια της κρατικής ενίσχυσης

Η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και προσώπων αποτελεί μία από τις βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ως εκ τούτου, στόχος της πολιτικής κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ είναι να διασφαλίσει ότι ο ελεύθερος ανταγωνισμός δεν στρεβλώνεται και ότι το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών δεν επηρεάζεται από τις δημόσιες επιχορηγήσεις.

Πρέπει να γίνει σαφές ότι η έννοια των κρατικών ενισχύσεων είναι μια αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται άμεσα από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το άρθρο 107(1) παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως "ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές".

Για να ελέγξουμε αν ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση, πρέπει πρώτα να προσδιορίσουμε την οντότητα που το λαμβάνει. Μόνο όταν η οντότητα ασκεί οικονομική δραστηριότητα αποκτά την ιδιότητα της "επιχείρησης". Εξετάζουμε την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης ΜΟΝΟ σε επιχειρήσεις .

Η έννοια της "επιχείρησης" είναι ευρεία και μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε οντότητα (φορέας ή φυσικό πρόσωπο) που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Δηλαδή η έννοια της επιχείρησης δύναται να περιλαμβάνει δημόσιους φορείς, ΜΜΕ, μεγάλες εταιρείες, ΜΚΟ, ενώσεις, πανεπιστήμια κ.λπ., ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς τους, τον τρόπο χρηματοδότησής τους και από το αν αποσκοπούν ή όχι στην επίτευξη κέρδους. Ο χαρακτηρισμός ως επιχείρηση για το Πρόγραμμα σχετίζεται με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα που εκτελεί ο δικαιούχος στο πλαίσιο της Πράξης με δημόσια χρηματοδότηση. Επιπλέον,

¹ Για περισσότερες πληροφορίες, ανατρέξτε στον δικτυακό τόπο της ΓΔ Ανταγωνισμού - https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid_el?ettrans=el

οικονομική δραστηριότητα ορίζεται ως η προσφορά αγαθών και υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά.

Για να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση, μια δραστηριότητα που ασκείται από μια επιχείρηση πρέπει να έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- α. να έχει υπάρξει παρέμβαση/μέτρο που καταλογίζεται στο κράτος και η χρηματοδότηση να υλοποιείται μέσω κρατικών πόρων (ισχύει πάντα στις Πράξεις Interreg)
- β. ο δικαιούχος να είναι επιχείρηση που ασκεί οικονομική δραστηριότητα στο πλαίσιο της Πράξης
- γ. η παρέμβαση να παρέχει στον αποδέκτη πλεονέκτημα σε επιλεκτική βάση,
- δ. ως αποτέλεσμα, ο ανταγωνισμός να έχει στρεβλωθεί ή ενδέχεται να στρεβλωθεί,
- ε. η παρέμβαση να επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Οι κρατικές ενισχύσεις απαγορεύονται γενικά, εκτός εάν συμβαδίζουν με τους κανόνες της ΕΕ. Συνεπώς, η δημόσια στήριξη που χορηγείται από το Πρόγραμμα πρέπει να είναι σύμφωνη με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων. Οι σχετικές με τις κρατικές ενισχύσεις δραστηριότητες μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από το Πρόγραμμα, μόνο στην περίπτωση που συμμορφώνονται αυστηρά με τα άρθρα 20 και 20α του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ)^[2] ή με τον Κανονισμό De Minimis ^[3].

Το καθεστώς κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζεται σε όλους τους δικαιούχους που βρίσκονται στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Άμεσες ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του ΓΚΑΚ

Στο πλαίσιο μιας διοικητικής απλούστευσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό κατά κατηγορία (ΓΚΑΚ/2023) και επιτρέπει σε κάθε Κράτος Μέλος να μην κοινοποιεί στην Επιτροπή ορισμένο αριθμό μέτρων κρατικών ενισχύσεων, εφόσον πληρούνται όλα τα κριτήρια που αναφέρονται στον ΓΚΑΚ. Περιλαμβάνει απαλλαγή για τις ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο Πράξεων Interreg (άρθρο 20 του ΓΚΑΚ)^[4].

Η ενίσχυση που χορηγείται από το Πρόγραμμα ανέρχεται στο σύνολο του προϋπολογισμού του ΕΤΠΑ του (των) ενδιαφερόμενου(-ων) δικαιούχου(-ων), μέχρι το όριο των 2 εκατομμυρίων ευρώ συνολικής δημόσιας συνεισφοράς ανά επιχείρηση και ανά Πράξη. Η μέγιστη ένταση της

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/1237

³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

⁴ Άρθρο 20 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/1237

ενίσχυσης ΓΚΑΚ που μπορεί να χορηγηθεί είναι μέχρι 50%. Σε κάθε περίπτωση, τηρούνται οι κανόνες του ΓΚΑΚ.

Για τον ΓΚΑΚ τα αρχεία (τεκμηρίωση) θα πρέπει να είναι διαθέσιμα για 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκε η τελευταία ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος.

Άμεσες ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο του De minimis

Σε περίπτωση δραστηριοτήτων κρατικών ενισχύσεων, οι δικαιούχοι θα λάβουν πόρους του ΕΤΠΑ από το Πρόγραμμα, στο πλαίσιο του de minimis. Η ενίσχυση ήσσονος σημασίας θα ανέρχεται στον προϋπολογισμό των πόρων του ΕΤΠΑ του ενδιαφερόμενου δικαιούχου.

Η ενίσχυση de minimis μπορεί να χορηγηθεί από το Πρόγραμμα σε μία και μόνο επιχείρηση που κατά τα τρία προηγούμενα οικονομικά έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης^[5] δεν έχει λάβει κρατική ενίσχυση από το ελληνικό ή το κυπριακό κράτος ύψους άνω των 200.000 ευρώ συνολικά. Το όριο αυτό διαφέρει για τον τομέα των οδικών εμπορευματικών μεταφορών, για τον πρωτογενή τομέα της γεωργίας και για τον τομέα της υδατοκαλλιέργειας και της αλιείας^[6].

Τα κατώτατα όρια de minimis υπολογίζονται ανά "ενιαία επιχείρηση". Σε περίπτωση που ένας δικαιούχος της Πράξης είναι μέρος ενός ομίλου, ολόκληρος ο όμιλος θεωρείται ως μία ενιαία επιχείρηση και το κατώτατο όριο de minimis ισχύει για ολόκληρο τον όμιλο.

Όλες οι ενισχύσεις που χορηγούνται από ελληνικά ή κυπριακά δημόσια ταμεία (εθνικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ανεξάρτητα από το αν προέρχονται από εγχώριες πηγές ή αν συγχρηματοδοτούνται εν μέρει από την ΕΕ), θα θεωρούνται ως δημόσιες ενισχύσεις που ισχύουν για το κατώτατο όριο de minimis. Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι είναι ήδη αποδέκτες ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, το Πρόγραμμα θα προχωρήσει στη μείωση του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού των σχετικών δραστηριοτήτων κρατικών ενισχύσεων και της αντίστοιχης συνεισφοράς του ΕΤΠΑ, ώστε να τηρηθεί το όριο.

Σε περιπτώσεις χορήγησης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας - τα αρχεία (τεκμηρίωση) σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις θα πρέπει να είναι διαθέσιμα από τους αποδέκτες της ενίσχυσης για 10 φορολογικά έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης. Εάν ζητηθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα έγγραφα αυτά και οποιαδήποτε δικαιολογητικά πρέπει να υποβληθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός 20 εργάσιμων ημερών ή και περισσότερο εάν αυτό ορίζεται στην αίτηση.

Κατά τη διαδικασία υποβολής της Αίτησης Χρηματοδότησης για την Πράξη, οι αιτούντες θα συμπληρώσουν τη Δήλωση Κρατικών Ενισχύσεων εντός της οποίας εμπεριέχεται Πίνακας που

⁵ Το έτος υποβολής της δήλωσης κρατικών ενισχύσεων του δικαιούχου λογίζεται ως το τελευταίο από τα τρία έτη της περιόδου ήσσονος σημασίας για τη χορήγηση της ενίσχυσης (π.χ. υποβολή δήλωσης κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο πρόσκλησης υποβολής προτάσεων με ημερομηνία 3 Απριλίου 2023 - χορηγούνται ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για τα έτη 2021, 2022 και 2023).

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

συμπληρώνεται με τα ποσά de minimis που έλαβαν κατά τα τρία τελευταία οικονομικά έτη. Σε περίπτωση έγκρισης Πράξης, κατά τη φάση σύναψης της σύμβασης χρηματοδότησης οι Έλληνες και οι Κύπριοι δικαιούχοι θα ελεγχθούν στο οικείο εθνικό μητρώο για να διασφαλιστεί η τήρηση του ορίου de minimis.

Κατά τη φάση αξιολόγησης της Πράξης, όλες οι δραστηριότητες της Πράξης ανά δικαιούχο θα ελέγχονται και θα αξιολογούνται ως προς τη συνάφεια τους με τις κρατικές ενισχύσεις. Το Πρόγραμμα συνεχίζει να παρακολουθεί τις δραστηριότητες ως προς τη συνάφεια με τις κρατικές ενισχύσεις καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης των εγκεκριμένων Πράξεων.

Έμμεση ενίσχυση (κρατική ενίσχυση 2ου επιπέδου)

Έμμεση κρατική ενίσχυση προκύπτει όταν ο τελικός αποδέκτης των πόρων του Προγράμματος δεν είναι ο δικαιούχος της Πράξης, αλλά μια τρίτη οντότητα που ασκεί οικονομικές δραστηριότητες. Έτσι, ορισμένες δραστηριότητες της Πράξης μπορεί να τύχει να δώσουν πλεονεκτήματα σε επιχειρήσεις που δεν θα υπήρχαν υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς, π.χ. ομάδες-στόχους, όπως επιχειρήσεις που λαμβάνουν δωρεάν υπηρεσίες, κουπόνια, κατάρτιση ή συμβουλές για ένα συγκεκριμένο θέμα. Στις περιπτώσεις αυτές, η ενίσχυση χορηγείται σε τρίτους που θεωρούνται τελικοί δικαιούχοι της ενίσχυσης.

Αυτό το είδος έμμεσης ενίσχυσης χορηγείται βάσει του άρθρου 20α του ΓΚΑΚ, που αναφέρεται στην απαλλαγή για ενισχύσεις περιορισμένου ύψους στο πλαίσιο των προγραμμάτων Interreg. Η ενίσχυση που χορηγείται βάσει του άρθρου 20α του ΓΚΑΚ σε μια επιχείρηση, ομάδα-στόχο των δραστηριοτήτων της Πράξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια των 22.000,00 ευρώ ανά επιχείρηση και ανά Πράξη.⁷

Αυτή η μορφή κρατικής ενίσχυσης μπορεί να εντοπιστεί κατά τη διάρκεια της αίτησης χρηματοδότησης και της διαδικασίας αξιολόγησης, αλλά μπορεί επίσης να εμφανιστεί κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της Πράξης.

Στην περίπτωση αυτή, προσδιορίζεται η δραστηριότητα που αφορά τον κίνδυνο. Θα μπορούσαν να τεθούν πρόσθετοι όροι που καθορίζουν ένα κατώτατο όριο για τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε τρίτους. Εάν το όριο δεν τηρηθεί, ο δικαιούχος της Πράξης που παρέχει τη στήριξη πρέπει να εξαλείψει κάθε στοιχείο κρατικής ενίσχυσης.

Όταν το εν λόγω πλεονέκτημα παρέχεται σε τρίτους, οι δικαιούχοι της Πράξης καθώς και οι τρίτοι φέρουν την ευθύνη να συμμορφώνονται με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και αυτό ελέγχεται από τα αρμόδια όργανα (δηλαδή τους ελεγκτές και τις εθνικές αρχές).

Το ποσό που πρόκειται να χορηγηθεί στο μεμονωμένο τρίτο μέρος εγκρίνεται από τη ΔΑ/ΚΓ, πριν από την πραγματοποίηση των σχετικών δραστηριοτήτων. Οι όροι της Σύμβασης

⁷ Κατώτατο όριο που καθορίζεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο στ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/1237, όσον αφορά τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 20α

Χρηματοδότησης θα παρακολουθούνται κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της Πράξης προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρησή τους.

Η ΔΑ διασφαλίζει ότι όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα φυλάσσονται στο κατάλληλο επίπεδο για περίοδο 5 ετών από τις 31 Δεκεμβρίου του έτους, κατά το οποίο πραγματοποιήθηκε η τελευταία πληρωμή από τη ΔΑ προς τον δικαιούχο (άρθρο 82.1 Γεν. Καν.).

Σύγκρουση συμφερόντων

Σύγκρουση συμφερόντων προκύπτει όταν η αμερόληπτη και αντικειμενική άσκηση των καθηκόντων ενός οικονομικού φορέα ή άλλου προσώπου που συμμετέχει σε μία Πράξη διακυβεύεται για λόγους οικογενειακούς, συναισθηματικούς, πολιτικής ή εθνικής συγγένειας, οικονομικού συμφέροντος ή οποιουδήποτε άλλου άμεσου ή έμμεσου προσωπικού ή άλλου κοινού συμφέροντος με έναν δικαιούχο. Κάθε δικαιούχος είναι υπεύθυνος να διασφαλίσει ότι λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την ελαχιστοποίηση κάθε κινδύνου σύγκρουσης συμφερόντων σε οποιοδήποτε στάδιο της υλοποίησης της Πράξης (π.χ. κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων υπηρεσιών για την Πράξη). Η σύγκρουση συμφερόντων είναι ένας παράγοντας που μπορεί δυνητικά να οδηγήσει σε υψηλό κίνδυνο διαφθοράς. Όλοι οι δικαιούχοι θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι λαμβάνονται μέτρα όπως η διαφάνεια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για παράδειγμα, έτσι ώστε να αποφεύγονται καταστάσεις που οδηγούν σε σύγκρουση συμφερόντων στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης.⁸

Πολιτική καταπολέμησης της απάτης (Anti-fraud policy)

Γενικά

Η οδηγία (ΕΕ) 2017/2013 ορίζει ότι:

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης συνιστά ποινικό αδίκημα όταν διαπράττεται εκ προθέσεως.
2. Για τους σκοπούς της οδηγίας, απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης θεωρείται, μεταξύ άλλων, κάθε ενέργεια ή παράλειψη, τουλάχιστον όταν διαπράττεται με σκοπό την απόκομιση παράνομου περιουσιακού οφέλους για τον δράστη ή άλλον, ζημιώνοντας τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, σχετικά με:
 - i) τη χρήση ή την υποβολή ψευδών, ανακριβών ή ελλιπών δηλώσεων ή εγγράφων, με αποτέλεσμα την υπεξαίρεση ή την εσφαλμένη παρακράτηση πόρων ή στοιχείων ενεργητικού που προέρχονται

⁸ Συμβουλευτείτε την οδηγία σχετικά με τον τρόπο αποφυγής και διαχείρισης της σύγκρουσης συμφερόντων στη διεύθυνση https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/protection-eu-budget/conflict-interest_el

από τον προϋπολογισμό της Ένωσης ή από προϋπολογισμούς των οποίων η διαχείριση ασκείται από την Ένωση ή για λογαριασμό της·

ii) την αποσιώπηση πληροφοριών κατά παράβαση ειδικής υποχρέωσης, με τα αυτά αποτελέσματα· ή

iii) την κατάχρηση αυτών των πόρων ή στοιχείων ενεργητικού, για σκοπούς άλλους από αυτούς για τους οποίους χορηγήθηκαν αρχικώς, η οποία ζημιώνει τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης·

Υποβολή και διαδικασία εξέτασης καταγγελίας

Καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων και/ή υπόνοιας ή διαπίστωσης παράνομης δραστηριότητας, απάτης ή διαφθοράς μπορούν να ανιχνευθούν και να καταγγελθούν από:

- Έναν εταίρο της Πράξης
- Την Αρχή Ελέγχου
- Απλό πολίτη (ανώνυμο ή όχι)
- Μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης ή άλλων αρχών του Προγράμματος (Διαχειριστική Αρχή, Λογιστική Αρχή, Εθνική Αρχή κ.α.)
- Λοιπές ελεγκτικές αρχές των χωρών μελών του προγράμματος
- Την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Καταγγελία (ανώνυμη ή μη) μπορεί να υποβληθεί:

- στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας καταπολέμησης της απάτης OLAF (<https://fns.olaf.europa.eu>)
- στην επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (www.epro.europa.eu).
- Στον αντιπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στο κράτος μέλος.

Η επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας στην Ελλάδα είναι <https://www.epro.europa.eu/en/greece>

Η επίσημη ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Εισαγγελέα στην Κύπρο είναι:

- Στο Ελληνικό Εθνικό σημείο υποδοχής καταγγελιών που αφορούν σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα/ Πράξεις, που είναι η Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ), η οποία αποτελεί την Υπηρεσία που έχει αναλάβει τον εθνικό συντονισμό για θέματα απάτης στην Ελλάδα (Anti-fraud Coordination Service/AFCOS) (www.aead.gr)
- Στο Κυπριακό Εθνικό σημείο υποδοχής καταγγελιών που είναι.....
- Στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής (<https://interreg.gr/kataggelies-kata-tis-diafthoras>)
Σε περίπτωση υποβολής της καταγγελίας στα Εθνικά Σημεία Υποδοχής καταγγελιών, η διαχείριση της καταγγελίας γίνεται σύμφωνα με το εφαρμοζόμενο από αυτές σύστημα.
Σε περίπτωση που η ΔΑ γίνει απευθείας αποδέκτης μίας καταγγελίας την προωθεί άμεσα στο Ελληνικό ή στο Κυπριακό σημείο υποδοχής καταγγελιών για περαιτέρω εξέταση/αξιολόγηση.

Εξέταση ένδειξης απάτης

Σε περίπτωση που στέλεχος της ΔΑ/ΚΓ ή της Λογιστικής Αρχής εντοπίσει παρατυπία η οποία εκτιμάται ότι αποτελεί ένδειξη απάτης, διενεργείται εξέταση της ένδειξης απάτης, βάσει διαδικασίας που περιγράφεται αναλυτικά στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου.

Προστασία Προσωπικών Δεδομένων (GDPR)

Η Διαχειριστική Αρχή δηλώνει ότι η θέση της ως "υπεύθυνη για την επεξεργασία" ή "εκτελούσα την επεξεργασία" συνίσταται στο εξής:

- Είναι ενήμερη για τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, της Ελληνικής νομοθεσίας - Νόμου 4624/2019 και των σχετικών οδηγιών και αποφάσεων της Ελληνικής Αρχής Προστασίας Δεδομένων, οι οποίες διέπουν τη νόμιμη εκτέλεση του Προγράμματος, και
 - Αναλαμβάνει πλήρως τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τη νομοθεσία, όσον αφορά την προστασία και την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων, τα οποία μπορεί να υποβληθούν σε επεξεργασία και/ή να έρθουν στη γνώση της κατά οποιονδήποτε τρόπο.
-